

DEPREMZEDE HEKİMLER VE YAKINLARI İÇİN HUKUK REHBERİ

Bu rehber, depremde zarar gören hekimler ve yakınlarının temel hukuksal haklarının hatırlatılması ve/veya bilinirliğinin sağlanması amacıyla hazırlanmıştır. Ancak bazı hususlara ilişkin bilgi içermekle birlikte, her olayın farklı özelliği olabileceği ve hak kaybı yaşanabileceği gibi bazı başvuruların yapılmasının gereksiz külfetler de getirebileceği gözetilerek mümkün olduğu ölçüde avukat desteği alınması önerilmektedir. Avukat desteği için ihtiyaca göre Barolar ile temasa geçilebilir.

I. KAMU SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN HEKİMLER

1. Sağlık durumu nedeniyle ücretli izin:

657 sayılı Yasa uyarınca, depremde yıkılan kamu sağlık kuruluşunda çalışmaktayken yaralanan hekimler, iyileşinceye kadar aylık ve özlük hakları korunarak izinli sayılır.

Deprem sırasında görevi başında olmayıp da depremde yaralanan hekimlere aylık ve özlük hakları korunarak oniki aya kadar izin verilir. Bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştiğine dair raporu ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda iyileşmediği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen hekimin izni, oniki aya kadar uzatılır. Bu sürenin sonunda da iyileşemeyen hekim hakkında emeklilik hükümleri uygulanır.

Sağlık raporlarının hangi hallerde, hangi hekimler veya sağlık kurulları tarafından verileceği ve süreleri Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları İle Hastalık Ve Refakat İznine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmiştir.

2. Refakat izni

Hekimin bakmakla yükümlü olduğu veya refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır yaralanması halinde de aylık ve özlük hakları korunarak üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır. Ancak bu iznin kullanılabilmesi için durumun sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şarttır.

3. Ücretsiz izin hakkı

Hekimin bakmakla yükümlü olduğu veya refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin sağlık sorunu nedeniyle verilen refakat izninin bitiminden sonra istenirse onsekiz aya kadar aylıksız izin verilebilir. Bunun için durumun sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şarttır.

Herhangi bir mazeret göstermeden de beş hizmet yılını tamamlamış olan hekimlere, isteği halinde bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir. Bu izin süresinin memuriyeti boyunca verilebilecek toplam ücretsiz izin süresi olduğu ve iznin en fazla iki defada kullanılabileceği hatırd tutulmalıdır.

4. İdarenin yükümlü olduğu afet hazırlığı ve sonrasına dair haklar :

Sağlık Bakanlığı Hastane Afet Ve Acil Durum Planları (HAP) Uygulama Yönetmeliğinin 13. maddesi ile sorumluluğu tarif edilen yöneticilerin, mevzuatla belirlenen görevlerini yapmamaları halinde Yönetmeliğin 14. maddesinin uygulanması talebiyle haklarında suç duyurusunda bulunulması mümkündür.

Yönetmelik kapsamında yayımlanan Kılavuz'da sağlık çalışanlarına afet sonrası sunulması zorunlu hizmetler bulunmaktadır.

Buna göre şu hizmetlerin sunulması ve önlemlerin alınmasını talep etme hakkı vardır:

Sağlık Personeline Yönelik Psikososyal Destek

- Afet ve acil durum öncesinde hastanedeki tüm personele psikososyal ihtiyaç ve psikososyal risk analizi yapılması önemlidir. Bu amaçla, eklerde yer alan form (Form 31) kullanılabilir.
- Afet ve acil durum halinde görev yapacak personelin ihtiyaçlarıyla ilgili HAP Başkanı ile sürekli iletişim halinde olunmalı ve gerektiğinde sağlık personeline psikososyal destek sunulmalıdır. Sağlık personeline psikososyal desteğin temelinde öncelikle görev yapan personelin temel (güvenlik, beslenme, barınma, banyo-tuvalet, iletişim vb.) ve özel ihtiyaçlarının (ilaç vb.) karşılanması ile personelin dinlenme saatlerinin belirlenmesi gibi konularda yönlendirme ve önerilerde bulunmak yer almalıdır. Tüm personel ve yakınlarına psikososyal destek sunulması için çalışmalar yürütülmelidir.
- Sağlık personelinin psikososyal risk ve psikososyal ihtiyaçlarına göre (yalnız yaşamak, engeli bulunmak vb.) psikososyal desteğin sağlanması ve gerektiğinde ihtiyaçların sağlanması veya kaynaklara yönlendirilmesi koordine edilmelidir.
- Ailesinde ölü, yaralı, özel ihtiyaç sahibi vb. olan sağlık personeli tespit edilerek doğrudan sağlık personeline veya yakınlarına yönelik psikososyal destek planlaması yapılmalı, gerektiğinde diğer kurumlarla iş birliği sağlanmalıdır.
- Psikolojik sağlamlığın artmasına katkı sunmak amacıyla psikolojik bilgilendirme ve psikoeğitim çalışmalarına hastanedeki tüm personel dahil edilmelidir.
- Afet ve acil durum sonrasında sağlık personelinin normal aktivitelerine geri dönmelerine yardımcı olacak paylaşım grupları ile sosyal faaliyetlerin düzenli olarak yerine getirilmesi desteklenmelidir. Sağlık personelinin çocuklarına yönelik kreş faaliyetlerinin düzenlenmesi önem taşımaktadır.
- Psikososyal destek sunulan ve takip edilen vakaların kayıt ve takibinde standart kayıt prosedürlerinin aynı şekilde uygulanması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Personelin korunması ve desteklenmesine yönelik önlemler

- Acil durum öncesi, sırası ve sonrasında iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin ve afet güvenliğinin gerektirdiği ek önlemlerin eksiksiz uygulanması çok önemlidir.
- Kişisel koruyucu kıyafet ve ekipman kullanan personelin tıbbi takibi yapılmalıdır. Ayrıca söz konusu personele olası semptom ve bulgularla ilgili bilgi verilmelidir.
- Görev esnasında hastalanan veya yaralanan personelin maddi, psikolojik, tıbbi bakım ve barınma vb. konuları yönetim tarafından desteklenmelidir.
- Görev esnasında hayatını kaybeden personel için önceden yapılmış planlamaların uygulanması takip edilmelidir.
- Hastalanan veya hayatını kaybeden personel olması halinde, iş arkadaşlarının da bu durumdan kısa ve uzun sürede olumsuz etkilenebileceği düşünülerek gerekli önlemler alınmalıdır.

- Acil durum sona erdiğinde müdahale evresinde görev yapan hastane personeline ve gönüllülere yönetim tarafından paylaşım ve geribildirim yapılmalıdır. Ayrıca motivasyonu artıran düzenlemeler (teşekkür belgesi vb.) yapılabilir.
- Afet ve acil durumlarda görev yapan personelin işle ilgili tehlike algısı ve ailelerine yönelik endişeleri olay sırasında veya sonrasında işe devamsızlık hatta istifa ile sonuçlanabilmektedir. Bu kapsamda personelle düzenli, etkili bir iletişim/etkileşim kurulması; personel, personel ailesi ve gönüllülere psikososyal destek verilmesi önemlidir.

5. Vazife malullüğü:

5510 sayılı Yasaya göre;

- * kamu sağlık kurum ve kuruluşunda görevini yaptığı sırada,
- * idarelerince görevlendirildiği herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken,
- * kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken veya
- * idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi veya işten dönüşü sırasında

çalışma gücünün en az %60'ını veya görevlerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Sağlık Kurulunca tespit edilenlere vazife malullüğü aylığı bağlanır.

İdare vazife malullüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatına göre yetkili mercilere derhal, Sosyal Güvenlik Kurumu'na da en geç onbeş iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. Kuruma bildirim, aynı süre içerisinde hekim veya hak sahiplerince yapılabilirse de bu halde dahi idarenin bildirim yükümlülüğü devam eder.

Belirtilen süreler içinde bildirim yapılmamış olması bu hakkı ortadan kaldırmaz. Daha sonra yapılacak bildirim ile de vazife malullüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir.

Vazife malullüğüne bağlı nedenlerden dolayı ölen hekimlerin hak sahiplerine aylık bağlanır. Ayrıca hak sahiplerine cenaze ve evlenme ödeneği de verilir.

6. Geçici görevlendirme talebi:

Sağlık Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin 11/5 maddesine göre depremin meydana geldiği yerleşim yerlerinde görev yapanlar;

- * en az sekiz haftalık gebe olduğu,
- * kendisinin veya birinci dereceden bir yakınının engelli olduğu
- * kendisinin veya birinci dereceden bir yakınının vefat ettiği
- * çocuğunun beş yaşından küçük olduğu
- * çocuğunun ilköğretimde eğitim gördüğü

hallerinden birini belgelendirmesi kaydıyla bu afetle ilgili bir defaya mahsus olmak üzere afetin olduğu tarihten itibaren talepte bulunduğu ile altı aya kadar geçici olarak görevlendirilebilir.

Bunun için deprem tarihinden itibaren altı ay içinde başvurulması gerekmektedir. Başvuru, Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bulunduğunuz yer ilçe veya il sağlık müdürlüğü aracılığıyla yapılabilir.

7. Naklen atama talebi:

Sağlık Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne göre deprem sebebiyle kendileri ve bakmakla yükümlü olduğu yakınları, maddî ve manevî zarara uğrayanlardan afet bölgesinde olup başka bölgelere gitmek isteyenlerin atanma talepleri,

* durumlarını belgelendirmeleri ve

* görev yaptığı yerin personel ihtiyacı hakkında gerekli tedbirlerin alınması

hâlinde bu afetle ilgili bir defaya mahsus olmak üzere talepleri doğrultusunda atanabilirler. Ancak bu atamanın yapılabilmesi için atanmak istenilen yerin standardının uygun olması da gerekmektedir.

Bu şekilde naklen atama talebinin, depremin meydana geldiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılması şarttır. Başvuru, Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bulunduğunuz yer ilçe veya il sağlık müdürlüğü aracılığıyla yapılabilir.

8. 7269 sayılı Kanuna göre yapılacak yardımlar:

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 12. maddesinde yer alan

“b) Afetler dolayısıyla memur olan ve olmayanlardan fevkalade yararlık gösterenlere verilebilecek ikramiyeler,

c) Afete maruz kalan bölgelerde Umumi Muvazeneden, mülhak bütçeli idarelerden, hususi idare ve belediyelerden, 2847 ve 3659 sayılı kanuna tabi müesseselerden maaş ve ücret alan memur ve müstahdemlerle emekli, dul ve yetimlerden yardıma muhtaç olacak derecede malen veya bedenen ehemmiyetli zarara uğrayanlara üç aylık istihkaklarını geçmemek üzere verilebilecek avansla bu avansların ne suretle istirdat edileceği ve vefat edenlere ait avansların kısmen veya tamamen geri alınıp alınamayacağı ve diğer hususlara dair esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir” hükümleri çerçevesinde valiliklere başvuru yapılması mümkündür.

9. Görevi sırasında zarar görenlerin tazminat hakları:

Depremde yıkılan kamu sağlık kuruluşunda çalışmaktayken hayatını kaybedenlerin yakınları ile görevi sırasında yaralananlar, hastane binasının gereklerine aykırı inşa edilmesi, zaman içinde gerekli önlemlerin alınmaması, denetimlerin yapılmaması ve Sağlık Bakanlığının afet ve acil durumlara ilişkin mevzuatında belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklı hizmet kusuru nedeniyle, buldukları yerin görev alanında yer aldığı İdare Mahkemesinde tam yargı (tazminat) davası açabilirler.

Bu dava açılmadan önce, istenilen maddi ve manevi tazminat tutarı da bildirilmek suretiyle idareye başvurulması gerekmektedir. Başvurunun deprem tarihinden itibaren 1 yıl içinde yapılması, 30 gün beklenmesi, bu süre içinde yanıt verilmemesi halinde 30. günün bittiği tarihi takip eden tarihten başlamak üzere 60 gün içinde, olumsuz yanıt verilmesi halinde yanıt tarihinden itibaren 60 gün içinde dava açılması gerekmektedir.

10. Görevi sırasında zarar görenlerin ceza hukuku kapsamında hakları:

Depremde yıkılan kamu sağlık kuruluşunda çalışmaktayken hayatını kaybedenlerin yakınları ile görevi sırasında yaralananlar, hastane binasının gereklerine aykırı inşa edilmesi, zaman içinde gerekli önlemlerin alınmaması, denetimlerin yapılmaması ve Sağlık Bakanlığının afet ve acil durumlara ilişkin mevzuatında belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklı hizmet kusuru nedeniyle, başhekim, il sağlık müdürlüğü yetkilileri, kamu hastaneleri genel müdürlüğü, sağlık yatırımları genel müdürlüğü yetkilileri ile binayı inşa eden müteahhit ve/veya firma yetkilileri ve denetim şirketi yetkililerinin yanı sıra ilgili belediyelerin yetkilileri hakkında olası kast ile ölüme/yaralamaya sebebiyet verme, bilinçli taksir ile ölüme/yaralamaya sebebiyet verme ve görevi kötüye kullanma isnadıyla suç duyurusunda bulunabilirler.

II. ÖZEL SAĞLIK KURULUŞUNDA İŞ SÖZLEŞMESİ İLE ÇALIŞAN HEKİMLER

1. Kıdem tazminatı:

4857 sayılı Kanun'un 120. maddesi uyarınca yürürlüğü devam eden 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesine göre, deprem sonucu yaşamını yitiren hekimin yasal mirasçılarının, mirasçı olduklarını belgeleyerek, işvereniden kıdem tazminatını isteme hakkı vardır.

Ancak kıdem tazminatına hak kazanılması için, hekimin en az bir (1) yıllık kıdeminin olması gerekir. Bir yıllık sürenin hesabına işe başlanan gün ile iş ahdinin sona erdiği gün, yani deprem tarihi dahil edilir. Çalışma süresinin hesabında, aynı işyerinde birden fazla işveren bünyesindeki ya da aynı işveren bünyesinde birden fazla işyerlerindeki çalışmalar birleştirilir.

Deprem sonucu hekimin çalıştığı sağlık kuruluşunda, bir haftadan fazla süre ile işin durması halinde; hekimin iş ahdini bildirimsiz olarak feshetmek ve kıdem tazminatını isteme hakkı vardır. Bu hususun somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kıdem tazminatının ödenmemesi durumunda öncelikle arabuluculuk yoluna başvurulup sonucuna göre gerektiğinde iş mahkemesinde dava açılabilir. Davanın beş yıl içinde açılması mümkündür.

2. Diğer işçilik hakları

Hekim veya vefatı halinde hak sahipleri tarafından,

* yıllık ücretli izin sürelerinden kullanılmamış süreler için ücretleri,

- * çalışmasının karşılığı ödenmemiş ücretleri,
- * fazla çalışma ücretlerini,
- * hafta tatili, bayram ve genel tatillerdeki çalışmalarına ait ücretleri,
- * varsa prim, ikramiye, ilave tediye ödemesi vb.

parayla ölçülebilen hakları işverenden talep edilebilir.

Deprem sonucu hekimin çalıştığı sağlık kuruluşunda, bir haftadan fazla süre ile işin durması halinde, çalışılmayan bir haftalık sürenin her bir günü için yarım ücret de istenebilir.

Kanunun verdiği bütün bu hakların işveren tarafından ödenmemesi durumunda öncelikle arabuluculuk yoluna başvurulup sonucuna göre gerektiğinde iş mahkemesinde dava açılabilir.

3. Geçici iş göremezlik ücreti:

Hekimin depremde yaralanması durumunda, sağlık (istirahat) raporunun işverene bildirim gerektirir. İş göremezlik süresi içinde geçici işgöremezlik ücreti SGK tarafından PTT kanalıyla hekime ödenecektir.

Belirtmek gerekir ki bu durumda, işverenin iş sözleşmesini tazminatsız feshetme hakkı bulunmamaktadır. İşveren ancak rapor süresinin ihbar süresini altı (6) hafta geçmesi durumunda işçinin iş sözleşmesini feshedebilir. İhbar süresi, hekimin çalışmış olduğu süreye göre 2 ila 8 hafta arasında değişmektedir. Akdin bu şekilde feshedilmesi durumunda işveren 1 yıllık çalışması olması kaydıyla hekime kıdem tazminatı ödemek zorundadır.

4. Sürekli iş göremezlik ödeneği:

Sağlık kuruluşunda bulunduğu anda veya işin yürütümü esnasında depreme maruz kalan ve %10 ve üzeri meslekte kazanma gücü kaybına uğrayan hekimin SGK'den sürekli işgöremezlik ödeneği alma hakkı bulunmaktadır.

5. Malullük aylığı:

Hekime;

- * çalışma gücünün veya meslekte kazanma gücünün en az %60'ını, veya görevini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Sağlık Kurulunca tespit edilmesi,
- * en az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün sigortalılık süresi olması (başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malûl olan sigortalılar için sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması)
- * Malûliyeti nedeniyle sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunması

halinde SGK tarafından malullük aylığı bağlanır.

6. Ölüm aylığı:

Sigortalı hekimin vefat etmesi halinde, her türlü borçlanma süreleri hariç en az beş (5) yıldan beri sigortalı bulunması ve toplam dokuz yüz (900) gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartlarının yerine gelmiş olması koşulu ile hekimin eşine, 25 yaşından küçük çalışmayan çocuklarına, ana ve babalarına ölüm aylığı bağlanabilmektedir.

7. İşsizlik sigortası:

İşsizlik sigortası kapsamında bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybedenler; hizmet akdinin feshinden önceki son 120 gün hizmet akdine tabi olmak kaydıyla son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak ve hizmet akdinin feshinden sonraki 30 gün içinde en yakın İŞKUR birimine şahsen ya da elektronik ortamda www.iskur.gov.tr portalı üzerinden başvurarak iş almaya hazır olduğunu bildirmek koşulu ile işsizlik sigortası hizmetlerinden yararlandırılmaktadır. Mücbir sebepler dışında 30 gün içerisinde başvurulmaması halinde, başvuruda gecikilen süre, toplam hak sahipliği süresinden düşülmekte ise depremin mücbir sebep olduğu açıktır.

Deprem nedeniyle kısa çalışma ve nakdi ücret desteğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi düzenlenmesi beklenmektedir.

8. Görevi sırasında zarar görenlerin tazminat hakları:

Görevi nedeniyle deprem sırasında işyerinde olup da vefat eden hekimlerin hak sahipleri veya yaralanan hekimler, depremde zarar görmelerinde kusuru bulunan işverenden maddi ve manevi tazminat talep edebilirler. Bu hâllerde işverenden talep edilecek tazminatlar için zamanaşımı süresi asgari on (10) yıldır.

Bundan başka Borçlar Kanunu'nun 440. maddesi gereğince işveren, herhangi bir çalışma süresi ve şekli koşuluna bağlı olmaksızın depremde vefat eden hekimin sağ kalan eşine ve ergin olmayan çocuklarına, bunlar yoksa bakmakla yükümlü olduğu kişilere en az bir (1) aylık; hizmet ilişkisi beş (5) yıldan uzun bir süre devam etmişse iki (2) aylık ücret tutarında bir ödeme yapmakla yükümlüdür.

9. Görevi sırasında zarar görenlerin ceza hukuku kapsamında hakları:

Depremde yıkılan özel sağlık kuruluşunda çalışmaktayken hayatını kaybedenlerin yakınları ile görevi sırasında yaralananlar, hastane veya tıp merkezi binasının gereklerine aykırı inşa edilmesi, zaman içinde gerekli önlemlerin alınmaması, denetimlerin yapılmaması ve Sağlık Bakanlığının afet ve acil durumlara ilişkin mevzuatında belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklı hizmet kusuru nedeniyle, başhekim, il sağlık müdürlüğü yetkilileri ile binayı inşa eden şirket yetkilileri ve denetim şirketi yetkililerinin yanı sıra ilgili belediyelerin yetkilileri hakkında olası kast ile ölüme/yaralamaya sebebiyet verme, bilinçli taksir ile

ölüme/yaralamaya sebebiyet verme ve görevi kötüye kullanma isnadıyla suç duyurusunda bulunabilirler.

10. Diğer haklar

5510 sayılı yasa uyarınca, görevi sırasında vefat eden hekimlerin gelir bağlanan kız çocuklarına, talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarında evlenme ödeneği verilir.

Kendisi için en az üç yüz altmış (360) gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş iken vefat eden sigortalının hak sahiplerine tarife ile belirlenen cenaze yardımı verilir. Cenaze yardımı, sırasıyla, sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana babasına, onlar da yoksa kardeşlerine ödenir.

11. 7269 sayılı kanuna göre yapılacak yardımlar:

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 12. maddesinde 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 12. Maddesinde yer alan afetler dolayısıyla fevkalade yararlık gösterenlere verilebilecek ikramiyelerden yararlanmak için valiliklere başvuru yapılması mümkündür.

III. MUAYENEHANESİ OLAN VEYA ŞİRKET KURARAK ÇALIŞAN HEKİMLER

1. Malullük aylığı

5510 sayılı Yasanın 4.maddesinin (c) bendi kapsamında sigortalı (eski adıyla Bağ-Kur'lu) hekimlere;

- * çalışma gücünün veya meslekte kazanma gücünün en az %60'ını veya mesleğini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Sağlık Kurulunca tespit edilmesi,
- * en az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün sigortalılık süresi olması (başka birinin sürekli bakımına muhtaç, derecede malul olan sigortalılar için sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması)
- * maluliyeti nedeniyle muayenehanesini kapattıktan veya devrettikten sonra Kurumdan yazılı istekte bulunması

halinde malullük aylığı bağlanır.

Ancak bunun için kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması gerekmektedir.

2. Sürekli iş göremezlik ödeneği:

Muayenehanesinde bulunduğu anda veya işin yürütümü esnasında depreme maruz kalan ve %10 ve üzeri meslekte kazama gücü kaybına uğrayan hekimin SGK'den sürekli işgöremezlik ödeneği alma hakkı bulunmaktadır.

Ancak bunun için kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması gerekmektedir.

3. 7269 sayılı Kanuna göre yapılacak yardımlar:

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 29. maddesine göre, deprem dolayısıyla zarar gören mülkiyeti kendisine ait muayenehane sahiplerine, borçlandırma hükümleri dairesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre inşaat kredisi verilebilir. Ancak o yerde kendisine veya eşine ait müstakil hasarsız başka bir işyeri bulunanlar, bu yardımdan faydalanamazlar.

Zorunlu deprem sigortası kapsamındaki binalar için bu sigortanın yaptırılmamış olmasının tespit edilmesi durumunda, bu Kanundan ve ilgili diğer mevzuattan doğan Devletin konut kredisi açma ve bina yaptırma yükümlülükleri ortadan kalkar. Hasarlı bina veya işyeri sigortalı ise yapılacak yardımdan sigorta tutarı indirilmez.

4. Kira sözleşmesinden kaynaklı haklar:

Zarar gören hekim kiracıysa, kira sözleşmesine dayanarak kiraya veren kişiye karşı tazminat davası açabilir. Eğer yapı yıkılmamış ve onarılabilir durumdaysa, kiraya verenden ücretsiz olarak ayıbın giderilmesini isteyebilir. Ancak kiraya verenin bir kusuru bulunmuyorsa tazminat ödemekten kurtulabilir ancak onarma yükümlülüğünden kurtulamaz.

5. Mülkiyet hakkından kaynaklı haklar:

Zarar gören hekim, muayenehanenin sahibiyse, satış sözleşmesine dayanarak satın aldığı kişiye karşı ya da eser sözleşmesine dayanarak yükleniciye karşı tazminat davası açabilir. Yapı yıkılmamış ve onarılabilir durumdaysa satıcıdan veya yükleniciden ücretsiz olarak ayıbın giderilmesini ya da ayıp oranında bedelin indirilmesini isteyebilir. Yapı yıkılmış veya ağır hasarlı hale gelmişse hekimin sözleşmeden dönme hakkı da saklıdır. Satıcı doğrudan zararları gidermekten ve onarma yükümlülüğünden kusuru olmasa bile kurtulamaz. Ancak dolaylı zararları gidermekten kusuru olmadığını kanıtlayarak kurtulabilir.

Zarar gören hekim muayenehanenin sahibiyse, yapının ruhsat ve eklerine, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılması bu yasaya göre sorumluluk sebebi olduğundan Yapı Denetimi Hakkında Kanun gereğince yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar

ve mühendisler, proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı yüklenicisine (müteahhidine) karşı tazminat davası açabilir..

Muayenehanenin bulunduğu binanın tamamının ticari ve sınai amaçlar için kullanılan binada (iş hanı / iş merkezi / idari hizmet/ eğitim merkezi vs.) olması hali dışında, zorunlu deprem sigortası (DASK) bulunan yapılar için Doğal Afet Sigortaları Kurumu, depremden dolayı meydana gelen maddi hasarlar için tazminat öder. Mülkiyeti kendisine ait muayenehanesi olan hekimler bu kapsamda hasar bildirimini ve hak sahipliği başvurusunu e-devlet üzerinden de yapılabilmektedirler.

6. Kayıt ve belgeler:

Muayenehanesinde tuttuğu protokol defteri, hasta kayıtlarının tutulduğu bilgisayar, mali kayıtlarının olduğu evrakın vb. zayi olduğunun tespiti talebiyle asliye mahkemelerine başvuru yapmaları ileriki dönemde yaşanabilecek olası sorunlar açısından önemlidir.

VERBİS yükümlülükleri çerçevesinde hekimlerin, durumu Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na da bildirmeleri önerilmektedir.

7. Diğer zararların bildirim ve giderimi:

Vergi Usul Kanunu'nun 278. maddesine göre depremde kullanılan tıbbi cihaz ve diğer eşyanın yok olması ya da zarar görmesi halinde vergi mükelleflerinin, mükellefler sağ değil ise mirasçılarının, “emsal bedel” takdiri için yazılı olarak Vergi Dairesine başvurmaları zorunludur. Vergi Daireleri tarafından başvuruların iletilmesi üzerine takdir komisyonlarınca belirlenecek bedellere göre hekimlerce zarar kaydı yapılabilecektir.

Bina, otomobil, tıbbi cihaz, alet, edevat, mefruşat, bilgisayar, mobilya vs. gibi amortisman tabi iktisadi kıymetleri zarar gören vergi mükellefi hekimlerin, bunlar sağ değilse mirasçılarının; vergi dairesine yazılı olarak başvurmaları ve “fevkalade amortisman oranı” belirlenmesini istemeleri gerekmektedir. Bu başvurular üzerine de yine takdir komisyonlarınca belirlenecek hurda değerlerine göre vergi mükellefi hekimler işlem yapacaktır.

Vergi Usul Kanunu m. 115'e göre varlıklarının en az üçte birini kaybeden mükelleflerin gelir vergisi borçları ve cezaları zararla orantılı olarak silinir. Bunun için Maliye Bakanlığına başvuru gereklidir. Zarar derecesi ilgili gelir kaynağı mahalli idare heyetleri tarafından tespit edilir.

Bu konularla ilgili muhasebeci ve mali müşavirlerden bilgi ve destek alınması önerilmektedir.

IV. AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN AİLE HEKİMLERİ

1. Sağlık durumu nedeniyle izin:

Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliğine göre aile hekimine depremde yaralanması durumunda bir mali yılda en çok on günlük dönemler halinde toplam kırk güne kadar hastalık izni verilebilmektedir. Bir defada on günü aşan hastalık izni sağlık kurulu raporu ile alınabilmektedir.

2. Aile sağlığı biriminin kullanılmayacak durumda olması:

Bakanlığa tahsisli veya Bakanlığın kullanımındaki taşınmazlardan müdürlükçe uygun görülenler, aile hekimliği birimi olarak kullanmak üzere aile hekimlerine kiralanabilir.

3. Diğer haklar:

Tabi olduğu sosyal güvenlik statüsü uyarınca yukarıda sayılan olanak ve haklardan yararlanmaları mümkündür.

